

Salten jordskifterett

Rettsbok

Sak: 1800-2012-0033 Furnes og Hammerfall

Gnr. 44, bnr. 4 Fauske (1841)

Gnr. 60, bnr. 8, 10 Fauske (1841)

Gnr. 110, bnr. 3, 5, 13, 17 Fauske (1841)

Gnr. 115, bnr. 2, 10 Fauske (1841)

Gnr. 61, bnr. 1, 2, 4, 5, 7, 9, 18, 19 Sørfold (1845)

Gnr. 62, bnr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 Sørfold (1845)

Gnr. 63, bnr. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18 Sørfold (1845)

Gnr. 65, bnr. 5 Sørfold (1845)

Påbegynt: 22.04.2014

Avsluttet: 14.02.2014

RETTSMØTE

- Møtedag:** 22.04.2013.
Sted: Administrasjonsbygget til Fauske kommune.
Sak nr.: 1800-2012-0033 Furnes og Hammerfall
- Saken gjelder:** Krav om sak etter jordskifteloven § 2 e felles tiltak – gjerdehold.
- Rettsens leder:** Jordskiftedommer Lars Norum.
- Meddommere:** Halvard Øivind Halvorsen, Skavmoen 15, 8250 ROGNAN
Solveig Oline Hanssen, Evensgård, 8255 RØKLAND.
- Protokollfører:** Rettens formann.
- Saken er krevd av:** Odd Kvarsvik mfl.
- Til behandling:** Gjennomgang av sakskrav og partsliste. Vurdering av om saken kan fremmes. Eventuelt befarig for å se på gjerdegrase.

- Parter:** Rekvirenter
Eier av gnr. 44/4 i Fauske, Gunnar Mikal Schjelderup, Røvik, 8214 FAUSKE
Eier av gnr. 60/8 i Fauske, Svein Birkelund, Djupos, 8215 VALNESFJORD
Eier av gnr. 60/10 i Fauske, Egil Magnus Kristoffersen, Djupos, 8215 VALNESFJORD
Eier av gnr. 110/3, 110/5 i Fauske, Snorre Forsbakk, Kvitblik, 8218 FAUSKE
Eier av gnr. 110/5 i Fauske, Cesilie Helene Thoresen Forsbakk, Kvitblik, 8218 FAUSKE
Eier av gnr. 110/13 i Fauske, Gunnar Breimo, Kvitblik, 8218 FAUSKE
Eier av gnr. 115/2 i Fauske, Bjørnar Sveli, Tverå, 8218 FAUSKE
Eier av gnr. 115/10 i Fauske, Elvin Kåre Rølvåg, Tverå, 8218 FAUSKE
Eier av gnr. 61/4, 61/5 i Sørfold, Jon Petter Johansen, Djupvik, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 61/4, 61/5 i Sørfold, Elisabeth Stokland, Djupvik, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 61/7, 61/18 i Sørfold, Odd Harder Kvarsvik, Djupvik, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 61/18 i Sørfold, Anne-Lise Kvarsvik, Djupvik, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 65/5 i Sørfold, Oddvar Hilmar Einar Larsen, Ånsvik, 8220 RØSVIK

Motparter

- Norwegian Holding AS, Langebakken 31, 5355 KNARREVIK
Eier av gnr. 62/1 i Sørfold, Sigrid Johanne Hammerfall Olsen, Kirkeveien 26, 8207 FAUSKE
Eier av gnr. 62/1 i Sørfold, Randi Wilhelmsen, Helskarveien 5, 8206 FAUSKE
Eier av gnr. 62/2 i Sørfold, Ole Johan Larsen, Slettveien 1, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 62/2 i Sørfold, Svein Ludvik Pedersen, 8220 RØSVIK
Eier av gnr. 62/2 i Sørfold, Peder Lauritz Pedersen, Bannatynes Vei 34, 8622

MO I RANA

Eier av gnr. 62/2 i Sørfold, Anne-Lise Nilsen, Solbakkveien 6, 8215

VALNESFJORD

Eier av gnr. 62/3 i Sørfold, Rune Eliassen, Hammerfall, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 62/4 i Sørfold, Anders Mathisen, Kronlia 29 B, 8079 BODØ

Eier av gnr. 62/5, 62/7 i Sørfold, Åge Hansen, Hyttebakken 76, 8011 BODØ

Eier av gnr. 62/8 i Sørfold, Gunnar Andreas Hammerfall, Albrecht-Dunerstr.7
97688 Bad Kissinger, Tyskland

Eier av gnr. 63/1 i Sørfold, Hjørdis Johanne Hansens bo, v/Jon A Hansen,
Ospveien 7, 8226 STRAUMEN

Eier av gnr. 63/2 i Sørfold, Turid-Irene Henriksen, Furnes, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 63/3 i Sørfold, Svein Arne Hansen, Furnes, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 63/4 i Sørfold, Sten Peter Eriksson, Furnes, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 63/5 i Sørfold, Hans Reidar Hansen, Furnes, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 63/7 i Sørfold, Julius Johansen, Rådyrveien 12, 4818 FÆRVIK

Eier av gnr. 63/7 i Sørfold, Johanne Pernille Johansen, Holstad, 8214 FAUSKE

Eier av gnr. 63/9 i Sørfold, Helge Arvid Hansen, Furnes, 8220 RØSVIK

Eier av gnr. 63/12 i Sørfold, Siw-Helen Steensen, Svalbardgata 44 B, 8610 MO
I RANA

Eier av gnr. 63/15 i Sørfold, Magne Hagen Hansen, Ormerudveien 51 B, 1410
KOLBOTN

Eier av gnr. 63/16 i Sørfold, Jann Hegge, Furnes, 8220 RØSVIK

Eiendommene ligger i Fauske og Sørfold kommuner.

Til stede:

Gunnar Schjelderup, Svein Birkelund v/Odd Kvarsvik, Egil
Kristoffersen v/Odd Kvarsvik, Snorre Forsbakk v/Odd Kvarsvik,
Gunnar Breimo v/Odd Kvarsvik, Bjørnar Sveli v/Odd Kvarsvik,
Elvin Rølvåg v/Odd Kvarsvik, Jon P. Johansen v/Odd Kvarsvik,
Elisabeth Stokland v/ Odd Kvarsvik, Odd Kvarsvik, Oddvar Larsen,
Ole Johan Larsen v/Egil Johan Ånesen, Svein Pedersen, Anne-Lise
Nilsen, Rune Eliassen, Anders Mathisen, Åge Hansen, Gunnar
Hammerfall v/Åge Hansen, Hjørdis Hansens bo ved Jon A. Hansen,
Svein Arne Hansen, Hans Reidar Hansen, Julius Johansen v/Johanne
Johansen, Magne Hagen Hansen v/Rune Eliassen, Jann Hegge.

De andre partene var lovlig innkalt, men møtte ikke

På forespørsel fra jordskiftedommeren framkom det ingen merknader til innkallingen til møtet eller til rettens sammensetning. Ingen visste om forhold som kunne gjøre noen av rettens medlemmer inhabile.

Det ble kommentert til partslista at noen eiere på Djupvik burde vært tatt med i saken.

Følgende dokumenter ble framlagt:

1. Krav om jordskiftesak fra Odd Kvarsvik mfl, datert 13.11.2012, vedlagt avskrift av kongelig resolusjon av 30. september 1938,
2. Melding om mottatt krav om jordskiftesak, datert 14.01.2013.
3. Brev frå Peter Eriksson, datert 16.01.2013.
4. Innkalling til møte i saken den 22.04.2013, datert 19.03.2013.
5. Brev fra Magne H. Hansen, datert 11.04.2013.
6. Fullmakt fra Svein Birkelund til Odd Kvarsvik, datert 17.04.2013.
7. Fullmakt fra Egil Magnus Kristoffersen til Odd Kvarsvik, datert 17.04.2013.
8. Fullmakt fra Snorre Forsbakk til Odd Kvarsvik, datert 17.04.2013.
9. Fullmakt fra Gunnar Breimo til Odd Kvarsvik, datert 19.04.2013.
10. Fullmakt fra Bjørnar Sveli til Odd Kvarsvik, datert 17.04.2013.
11. Fullmakt fra Elvin Rølvåg til Odd Kvarsvik, datert 22.04.2013.
12. Fullmakt fra Jon P. Johansen til Odd Kvarsvik, datert 18.04.2013.
13. Fullmakt fra Elisabeth Stokland til Odd Kvarsvik, datert 18.04.2013.
14. Fullmakt fra Ole Johan Larsen til Egil Johan Ånesen, datert 15.04.2013.
15. Fullmakt fra Gunnar Hammerfall til Åge Hansen, datert 19.04.2013.
16. Fullmakt frå Julius Johansen til Johanne Johansen, datert 09.04.2013.
17. Fullmakt frå Magne H Hansen til Rune Eliassen, datert 17.04.2013.

Rettsens formann hadde utsnitt av matrikkelkartet over gårdene Hammerfall og Fornes i Sørfold til stede.

Odd Kvarsvik, som er leder av Fauske og Sørfold saueholdsforening, fikk ordet for å forklare hvorfor saken er krevd. De øvrige frammøtte rekvirenter supplerte innledningen til Odd Kvarsvik.

De la ned påstand om at saken fremmes for klargjøring av gjerdeplikt og oppsett av sperregjerde over gårdene Hammerfall og Furnes.

Motpartene fikk ordet etter tur for å kommentere sakskravet.

Motpartene la ned påstand om at jordskiftesaken avvises.

Partene fikk komme til ordet i to runder.

Pause fra 14.15 til 15.00.

Møtet fortsatte så med befaring i bil langs Rv 826. Det ble stoppet ved Storelva, i sørenden av Hammerfallbruddet, på eiendommen til Alfred Mathisen, på Skavikenga, og ved høyeste punkt på vegen ved innmarka på Furnes. Partene fikk anledning til å påvise og forklare seg om det de mente hadde betydning for saken.

På forespørsel fra rettsens formann mente Odd Kvarsvik at eierne på Djupvik nord for Storelva bør tas inn i saken, da det mangler gjerde på strekningen fra Storelva til Hammerfallbruddet.

Odd Kvarsvik ble bedt om å undersøke muligheter for offentlig tilskudd for oppsett av sperregjerde, og om mulig innhente forhåndstilsagn. Retten vil vente med å ta stilling til fremme av saken inntil dette er gjort. Eierne på Djupvik må også få mulighet til å kommentere sakskravet før retten vurderer fremme av saken.

Partene hadde da ikke mer å tilføye, de ble permittert, og retten drøftet saken for seg selv.

Retten besluttet at innkallingen til neste møte sendes i vanlig brev med minst 14 dagers varsel, jf. jordskifteloven § 14.

Utskrift av rettsboka sendes til partene i vanlig brev.

Saken utsettes inntil videre.

Retten hevet.
Fauske/Sørfold, 22.04.2013

Halvard Halvorsen
(sign.)

Lars Norum
(sign.)

Solveig Hanssen
(sign.)

RETTSMØTE

- Møtedag:** 15.08.2013.
Sted: Røkland, Saltdal.
Sak nr.: 1800-2012-0033 Furnes og Hammerfall
- Saken gjelder:** Krav om sak etter jordskifteloven § 2 e felles tiltak – gjerdehold.
- Rettsens leder:** Jordskiftedommer Lars Norum.
- Meddommere:** Halvard Øivind Halvorsen, Skavmoen 15, 8250 ROGNAN
Solveig Oline Hanssen, Evensgård, 8255 RØKLAND.
- Saken er krevd av:** Odd Kvarsvik mfl.
- Til behandling:** Vurdering av om saken skal fremmes.

Ingen av partene er kalt inn til dagens møte.

Følgende dokumenter ble framlagt:

18. Kopi av utskiftningsforretning på Furnes, avsluttet 21.07.1894. Med utskiftningskart opptatt i 1893.
19. Kopi av utskiftningsforretning på Hammerfall, avsluttet 18.08.1905. Med utskiftningskart opptatt i 1901 og 1902.
20. Kopi av overutskiftningsforretning på Hammerfall, avholdt 25.06.1907.
21. Brev fra retten til partene i saken og eiere på gnr. 61 Djuvik, datert 29.04.2013.
22. Kopi av brev fra Landbruks- og matdepartementet til Fylkesmannen i Nordland, datert 08.05.2013.
23. Brev fra Odd Kvarsvik, datert 27.05.2013.
24. Kopi av brev fra Odd Kvarsvik til Ågot Myrvoll mfl., datert 26.05.2013.
25. Brev fra retten til partene, datert 06.06.2013.
26. E-post fra Anne Myrvold Jensen, sendt 19.06.2013, vedlagt jordleieavtale på gnr. 61/19, datert 11.01.2009.
27. Brev fra Johanne Johansen, datert 24.06.2013.
28. Skjema "Eiendommer som ønsker å trekke seg ut fra Fauske og Sørfold saueholdsforening", underskrevet av 7 eiere på Hammerfall og Furnes.
29. Utskrift av melding fra Ulf Pedersen og Ågot Myrvoll, mottatt 27.06.2013.
30. Brev fra retten til Fauske og Sørfold saueholdsforening ved leder Odd Kvarsvik, datert 04.07.2013.

Retten gjorde slikt

fremmingsvedtak:

Grunneiere i Fauske og Sørfold som er medlemmer av Fauske og Sørfold saueholdsforening har krevd sak etter jordskifteloven § 2 bokstav e (felles tiltak) for å få gitt bestemmelser om oppsett av gjerde over gårdene Hammerfall og Furnes i Sørfold. Det er snakk om en gjerdestrekning på om lag 6 kilometer.

De skogbevokste liene og fjellpartiet som ligger mellom Fauskeidet og Valnesfjord/Røsvikdalen benyttes til felles beite for sau. For tiden slippes det 3 500 – 4 000 sau opp i dette området.

Ved kongelig resolusjon av 30.09.1938 ble eierne av landbrukseiendommene som støter opp mot dette området pålagt å bidra til sams sauesanking i den felles beitestrekningen, i forhold til den nytte de har av tiltaket. Pålegget ble gitt med hjemmel i daværende §§ 65 og 66 i jordlova. Fauske og Sørfold saueholdsforening ble opprettet som en følge av denne resolusjonen.

På grunn av manglende vedlikehold av gjerdene har sauene de siste årene kunnet trekke ned på innmarkene på gårdene Hammarfall og Furnes. Dette har ført til konflikter mellom grunneierne på stedet og saueierne. Sauene har også delvis oppholdt seg ved og på Fv. 826, noe som skaper farlige situasjoner i trafikken.

Denne saken ble krevd den 13.11.2012. Første møte ble holdt på Fauske den 22.04.2013. Partene møtte og forklarte seg og det ble gjennomført befaringsbesøk som beskrevet i rettsboka. Under møtet kom det fram at sakskravet bør utvides til å omfatte de eiendommene på gnr. 61 Djupvik som har teiger mellom Storelva og Hammerfallbruddet, da det mangler gjerde også på dette strekket.

Etter møtet er det kommet inn en del dokumenter og opplysninger, se dok. nr. 18 til 30. Saken er nå så godt forberedt at retten har grunnlag for å vurdere om den kan fremmes. Slik denne saken er krevd har jordskifteretten hjemmel til å fremme den etter reglene om felles tiltak i jordskifteloven § 2, bokstav e, supplert med reglene om bruksordning i jordskifteloven § 2, bokstav c. Men retten må i tillegg vurdere om vilkårene i jordskifteloven § 1 (forholdene må være utjenlige) og jordskifteloven § 3 (ingen skal lide tap) for fremme av jordskiftesak er oppfylt.

Odd Kvarsvik mfl. har i hovedsak påpekt:

Antall dyr som slippes i fellesbeitet har ikke blitt redusert med årene, men antall drivere har minka mye. Drifta på brukene legges ned, og mange av eiendommene er fraflyttet og benyttes kun til fritidsformål. Vedlikeholdet av utmarksgjerdene forsømmes, og spesielt på Hammerfall og Furnes ligger dette gjerdet nede. Heller ikke gjerdet som sto utover langs fylkesvegen til Røsvik, et gjerde som Sørfold kommune i sin tid støttet med materiell, er holdt oppe.

Sauene hans trekker ned på innmarka på Hammarfall og Skaveng og går videre nordover inn på Furnes og nabogårdene Kines og Ånsvik og blir "fanga" der, siden Kines og Ånsvik har sine utmarksgjerder i orden. Dette har ført til konflikter og mange sinte telefoner de siste årene. At sauene oppholder seg lang fylkesvegen er heller ikke gunstig.

De må derfor ha et gjerde på plass over Hammerfall og Furnes, ellers blir det vanskelig å slippe beitedyr i den felles beitestrekningen. Problemet er ikke knyttet bare til drifta til Odd Kvarsvik på Djupvik. Dersom han slutter med sau vil andre flokker fra de andre driverne komme inn isteden. De er nødt til å ha gjerde rundt hele beitestrekningen, ellers vil det ikke fungere. Sauene søker seg mot det attraktive graset på innmarkene, og der det er hull i gjerdene vil de komme ned på innmarka. Det er ikke mulig å styre dette bare ved å la være å avle på de sauene som går ned mot innmarka. Da må en tredel eller mer av besetningen hans slaktes.

For de som driver med sau er beitet viktig. Lamma blir fora opp i utmarka. Beitet er godt, sesongen er på om lag 100 dager, og de har vært lite plaget med rovdyr i dette området.

Selv om Odd Kvarsvik, eller andre av sauebøndene, legger ned, kan det komme nye drivere til. Man kan jo ikke forutsette at sauenæringa skal legges ned. Gjerdene er en viktig del av saueholdet, og de må opprettholdes skal det være mulig å drive med sau. Det er mye jord disponibel på Hammerfall, Skaveng og Furnes for den som ønsker å starte opp med landbruksdrift igjen.

Når utmarksgjerdet på Hammerfall og Furnes ligger nede, og gjerdet langs fylkesvegen også er borte, er den beste løsningen å sette et nytt sperregjerde på vestsida av fylkesvegen og innmarkene fra Hammerfallbruddet og til grensa mot Kines, der det kan knyttes sammen med utmarksgjerdet på Kines. Det er vanskelig å få til et fungerende gjerdehold nedenfor fylkesvegen, og det er heller ikke store arealer som ligger her. Det er dessuten viktig å få sauene bort fra vege. Derfor bør gjerdet settes på vestsida av vege. Det mangler gjerde også mellom Storelva og Hammerfallbruddet på gården Djupvik. Dette strekket mente de ikke var nødvendig å ta med i saken, de har rettet kravet mot gårdene Hammerfall og Furnes. Men siden det nevnes fra motpartene at dette strekket også må med kan godt saken utvides til dette området.

Langs bruddet står det allerede et gjerde satt opp av Norwegian Holding AS.

Etter deres mening har alle grunneierne plikt til å holde gjerde mot utmarka. De berørte eiendommene på Djupvik, Hammerfall og Furnes er alle gamle landbrukseiendommer, som det følger herligheter og forpliktelser med. Den kongelige resolusjonen etablerte en forpliktelse for alle eiendommene rundt den felles beitestrekningen. Det innebærer at selv om ingen har beitedyr på gårdene Hammerfall eller Furnes lenger så har eierne der fremdeles en forpliktelse i forhold til de andre gårdene som ligger rundt beiteområdet. Det kan ikke være slik at når man legger ned drifta så er det bare å la gjerdene ramle ned og så påberope seg beiteloven og at ingen har beiterett på innmarka. Det blir for enkelt.

Når det er uenighet om gjerdeholdet har alle eierne nytte av at jordskifteretten vurderer dette og fastsetter trase og fordeler kostnadene med gjerdeholdet. De mener eierne på Hammerfall og Furnes har gjerdeplikt og må ta alle kostnadene med oppsett og vedlikehold av gjerde over disse to gårdene. På samme måte må eierne på Djupvik ta alle kostnader med å holde gjerde over gnr. 61. De har ikke kunnskap om de gamle gjerdebestemmelsene på Hammerfall og Furnes, men antar at kostnadene internt på gårdene må fordeles etter matrikkelskylda. Det er antagelig noe tilfeldig hvor stor bredde utmarksteigene til brukene har i forhold til andelen i felles beiterett, som bestemmes av skylda.

På Djupvik har de ingen nedskrevet gjerdeordning fra gammelt av, men det har vært praksis at hver gjerder over egen teig. Det er naturlig at samme praksis følges mellom Storelva og Hammerfallbruddet.

Det er vanskelig å si nøyaktig hvor mye oppsett av gjerdet vil koste, og hvor mye arbeid man får med vedlikeholdet. Det avhenger av hvilken gjerdetype man velger. Det er mulig å få offentlige tilskudd til oppsett av gjerde, og det ligger et fullt brukbart elektrisk gjerde til salgs for en overkommelig pris på Megården i Sørfold. Kostnadene kan derfor bli små for den enkelte.

De la ned slik

påstand:

Sak nr. 1800-2012-0033 for Salten jordskifterett fremmes for å fastsette bestemmelser for gjerde over gårdene Djupvik, Hammerfall og Furnes i Sørfold kommune.

De fleste av motpartene, eiere på Hammerfall og Furnes, og eiere på Djupvik mellom Storelva og Hammerfallbruddet, mente at saken må avvises.

Ole Larsen ved Egil Ånesen, medeier av bnr. 2 på Hammerfall, forklarte at utmarksgjerdet på Hammerfall har forfalt. Dette skyldes at vegvesenet gjerda langs fylkesvegen, slik at behovet for utmarksgjerde ble borte. I tillegg ble det slutt på dyreholdet på brukene på Hammerfall. På hans bruk ble drifta lagt ned rundt 1980. De har tatt konsekvensene av at sauene kan være plagsomme og har satt opp strømgjerde nedenfor fylkesvegen. Han har innmarka si nede ved sjøen og har ikke problemer med beitedyr. Han vil ikke ha nytte av et sperregjerde, og vil bare få utgifter og ekstra arbeid dersom slikt gjerde pålegges. Jordskiftesaken må derfor avvises. Sauene må sørge for å avle på de sauene som beiter i fjellet, og ta ut de som trekker ned mot innmarkene.

Ellers påpekte han at det må settes opp gjerde også på Djupvik, mellom Storelva og Hammerfallbruddet. Dersom dette ikke gjøres har det ingen hensikt å gjerde på Hammerfall og Furnes.

Svein Pedersen og **Anne-Lise Nilsen**, også medeiere av bnr. 2 på Hammerfall, støttet det Egil Ånesen hadde sagt.

Rune Eliassen, eier av bnr. 3 på Hammerfall, påpekte at de har trodd at Sørfold kommune skulle ta gjerdeholdet langs fylkesvegen mot at de ga fri grunn.. Veggen til Røsvik ble anlagt i mellomkrigstida. Sørfold kommune ga i sin tid gjerdemateriell for oppsett av gjerde langs veggen. Men det har ikke vært mulig å finne dokumenter i arkivene til vegvesenet eller kommunen som bekrefter at kommunen tok på seg gjerdeholdet.

Han eier nærmest dolomittbruddet, og har vært mye plaget med sau som kommer ned på innmarka. Han har gjerda inn på nedsida av fylkesvegen, og det fungerer greit. Drifta på bnr. 3 ble lagt ned i 1987.

Utgiftene med å sette opp sperregjerde blir store, og overstiger langt nytten. Saken bør derfor avvises.

Anders Mathisen, eier av bnr. 4 på Hammerfall, fortalte at han bruker strømgjerde rundt innmarka si. Dette fungerer godt. Det er lite arbeid med å legge det ned om høsten og sette det opp om våren, så han synes dette er en god og enkel løsning. Det er en fordel at det kan beites nede på innmarka, slik at krattet holdes unna.

Han ser ikke noe behov for et sperregjerde på oversida av veggen. Han har ingen nytte av et slikt gjerde. Det blir store kostnader med å anskaffe materiell, og oppsettet bør gjøres av fagfolk. Terrenget er vanskelig, så arbeidet med oppsett og vedlikehold blir krevende. Jordskiftesaken bør derfor ikke fremmes.

Odd Kvarsvik skal uansett legge ned drifta si snart, og da er jo problemet borte. Da er det uansvarlig å sette i gang med en svær jordskiftesak.

Bnr. 4 har ikke vært i drift siden 1965. Marka leies ikke ut.

Åge Hansen, eier av bnr. 5 og bnr. 7 og med fullmakt for bnr. 8 på Hammerfall, forklarte at innmarkene til disse brukene også er vernet med elektrisk gjerde. Det fungerer bra. Rundt husene har han satt opp vanlig nettinggjerde.

Han mener jordskiftesaken må avvises. De vil ikke ha noe nytte av et sperregjerde ovenfor fylkesvegen, bare utgifter.

Drifta på disse småbrukene opphørte midt på 60-tallet. Innmarka leies ut og brukes til grasproduksjon.

John Hansen, eier av bnr. 1 på Furnes, viste til at dette er et småbruk med små ressurser der drifta ble lagt ned på slutten av 70-tallet. De leier ikke ut jorda, og innmarka har grodd ned. Det var bare så vidt de tatt med da den kongelige resolusjonen ble vedtatt. Det var en annen tid den gang, alle hadde beitedyr og drev brukene sine. Eiendommen har bare 50 meter grense mot utmark. Det er et tungt strekk å gjerde, med vanskelig terreng, mye vind og snø.

Svein Hansen, eier av bnr. 3 på Furnes, påpekte at det er dyreeieren som må passe på sauene, og ikke legge ansvaret på grunneierne.

Han dreiv bruket sitt fram til 1995, og leier ut marka i dag. Sauene til Odd Kvarsvik trekker langs fylkesvegen, og kommer inn på innmarka hans. Dette er til stor ulempe og frustrasjon for ham. Når han ringer til Kvarsvik får han bare beskjed om at de må holde gjerdene i orden. Men sauene kommer ikke ned fra fjellet, de kommer utover langs fylkesvegen helt fra Djupvika og gjennom bruddet. Det hjelper ikke med gjerde mot utmarka, hverken netting- eller elektriskgjerde, når sauene følger vegen. Før tok de ut sauer som oppførte seg slik, og avla bare på de som gikk til fjells.

Han stiller spørsmål med hvem som er nabo til eiendommene på Hammerfall og Furnes i gjerdelovens forstand. Er Odd Kvarsvik nabo? Er beitelaget nabo?

Hans Hansen, eier av bnr. 5 på Furnes, støttet det Svein Hansen sa. Det har lite for seg å gjennomføre jordskiftesak med store kostnader, når de fleste eierne har satt opp egne gjerdet for å beskytte innmark og tun. Kravet om jordskiftesak må avvises, for gevinsten står ikke i forhold til kostnadene.

Det er ingen tvil om at sauene kommer langs vegen fra Djupvika, det beste må være å sperre av innenfor Hammerfall. Furnes er et tøft område å gjerde i, de vil få adskillig jobb hvert år med å vedlikeholde et gjerde.

Han dreiv bruket sitt på tradisjonell måte fram til 80-tallet, og leier nå ut jorda. Det gamle utmarksgjerdet ble ikke holdt strikt etter teigene, han tror de delte gjerdeholdet etter skylda til eiendommene. De hadde skillegjerde på innmarka. Mellom gårdene sto det et skillegjerde oppover i lia. Det var et enkelt gjerde med 2-4 tråder, mest satt opp for å holde storfeet og hestene fra hverandre. Han jobba på Hammerfallbruddet. De tok en runde hver vår for å sjekke at gjerdet rundt bruddet var i orden. Han går ut fra at de som driver bruddet har en forpliktelse til å holde gjerde rundt.

Johanne Johansen, medeier av bnr. 7 på Furnes, var av samme oppfatning som de andre eierne på Furnes.

Eiendommen var et lite gårdsbruk, drevet på vanlig måte fram til 60-tallet. Jorda har vært utleid.

Jann Hegge, eier av bnr. 16 på Furnes, viste til beite-loven §§ 6 og 7. Odd Kvarsvik er pliktig til å ta vare på sauene sine, og har erstatningsansvar dersom han ikke gjør det. Han har vært veldig plaget med støy fra sauene, som samler seg nedenfor bolighuset hans på Furnes. Det nytter ikke for ham å gjerde inn huset, for vegen går rett nedenfor og sauene følger den. Han har aldri sett at sauene kommer ned av fjellet, de kommer langs vegen utover. Det må settes opp et gjerde på en eller annen måte, men han skjønner ikke hvordan det skal gjerdes der utmarka ligger på begge sida av fylkesvegen – fra sjøen og opp. Dersom beiteområdet går helt ned til havet har jo egentlig beitelaget rett til å beite her, men gjerdet bør stå på vestsida av vegen.

Han overtok eiendommen i 1980, og dreiv fram til 1986. Jorda har vært utleid og slått.

Når det gjelder spørsmålet om jordskiftesaken skal fremmes støttet han de andre på Furnes i at saken bør avvises.

Sakskravet er utvidet til å omfatte følgende eiere på Djupvik mellom Storelva og Hammerfallbruddet:

Eier av gnr. 61/1, Ågot Myrvold

Eier av gnr. 61/2, Ulf Pedersen

Eier av gnr. 61/13, Dina Kvitblikk

Eier av gnr. 61/13, Terje Kvitblikk

Eier av gnr. 61/19 Anne Myrvold Jensen.

Av disse har Ågot Myrvoll, Ulf Pedersen og Anne Myrvold Jensen sendt inn skriftlige kommentarer til saken.

De påpeker alle at kostnadene med anlegg og vedlikehold av et sperregjerde som antydnet langt overskrider nytten de vil ha av gjerdet. Anne Myrvold Jensen mener i tillegg at Odd Kvarsvik i følge leieavtale har ansvaret for gjerdet over hennes teig.

Disse tre eierne ønsker derfor at saken avvises.

Retten ser slik på saken:

Først vil retten gå gjennom det man kjenner til av bestemmelser om beite- og gjerdehold på de tre aktuelle gårdene. Deretter vil retten vurdere gjerdeplikten, og så om vilkårene for fremme i jordskifteloven § 1 og § 3 er oppfylt.

På Furnes ble det gjennomført utskiftningsforretning i årene 1894-1896.

I utskiftninga står dette om gjerdehold:

"Gjærder mellem Indmarkerne bekostes med Halvdelen hver af de modstødende eiere. Gjærder og Landslotret: Gjærdebyrden mellem Ud- og Indmark saa vel Gjærde mod tilstødende Nabogaard fordeles mellem Parthaverne efter Skatteskylden. De fælles Veie bekostes og vedligeholdes i Fællesskab. Havnegangen i Udmarken saavel som Landslodrettighed ved Stranden er fælles."

På Hammerfall var det utskiftningsforretning 1905-1906. Der står dette om gjerde:

"Gjerde mellom ind- og udmark skal i sin helhed bekostes i fællesskab."

Ved den etterfølgende overutskiftningen på Hammerfall i 1907 er følgende skrevet om beiteretten i utmarka:

"Partene begjærde protokollen tilført, at det havde været forudsætningen ved underudskiftningen, at de respektive eiere af de udlagte skogteige i udmarken skulde være grundeiere og at blot havnegangen samt landslod som brugsret skulde være fælles. Skogteigene, der ligger under Ole Hansens og Jakob Hansens indmark, er dog ikke beheftet med nogen fælles havnegangsret."

Etter det som er opplyst av partene finnes det ikke noen skriftlig gjerdeordning på Djupvik, men oppfatning og praksis på gården har vært at hver grunneier har ansvaret for gjerdet på egen teig mot utmarka.

Retten legger etter dette til grunn at gjerdeholdet både på Furnes og Hammerfall er en felles forpliktelse for de som har landbrukseiendommer på disse to gårdene, og at gjerdebyrden fordeles etter størrelsen på brukenes matrikkelskyld.

På Djupvik antar retten at hver eier holder gjerde for sin teig.

Videre antar retten at Norwegian Holding AS har plikt til å holde gjerdet mot Hammerfallbruddet. Dette utgjør en strekning på omlag 1000 meter.

Ved kongelig resolusjon av 30.09.1938 ble som nevnt eierne av landbrukseiendommene som støter opp mot fjellområdet mellom Fauskeidet og Valnesfjord/Røsvikdalen pålagt å bidra til sams sauesanking i denne felles beitestrekningen.

Det framgår av begrunnelsen for resolusjonen at fjellområdet var benyttet som "en felles beitestrekning" også før 1938.

Praksisen har da tydeligvis vært at brukerne på alle gårdene som støtte opp mot den felles beitestrekningen slapp dyrene i utmarka slik at de hadde tilgang til hele området, og at alle gårdene tok ansvar for sitt utmarksgjerde slik at dyrene ikke kom ned på innmarka.

Det er uklart for retten om den kongelige resolusjonen i seg selv etablerte noen gjerdeplikt. Den omtaler kun pålegg om å delta i felles sauesanking. Men resolusjonen bygger åpenbart på et gammelt system som forutsatte at hver gård holdt sitt gjerde mot utmarka. Retten legger ut fra dette til grunn at det gjennom alders tid må ha blitt dannet en form for forpliktelse – en plikt til å holde gjerde – for den enkelte grunneier mot den felles beitestrekningen. Slikt sett vil en dyreeier, uansett hvor han har eiendommen sin, bli nabo i gjerdelovens forstand med alle gårdene som støter opp mot den felles beitestrekningen. Gjerdeplikten gjelder ikke bare gjensidig mellom brukerne innenfor det enkelte gårdsnummer, men mot hele fellesskapet.

På Furnes og Hammerfall har det ikke vært dyrehold på mange år, og utmarksgjerdet er forfalt. Innebærer det at gjerdeplikten, slik den er beskrevet i de gamle utskiftningsforretningene, og med den ekstra forpliktelsen mot det felles beiteområdet, har falt bort?

Jordskifteretten mener at den ikke har det. Eiendommene på Furnes og Hammerfall er gamle landbrukseiendommer. Selv om drifta legges ned følger det fremdeles rettigheter og plikter med eiendommene. Det å være med på å opprettholde felles gjerde er en plikt som ikke uten videre faller bort.

Det samme gjelder de berørte eiendommene på Djupvik.

Det følger av jordskifteloven § 1 at eiendommene det kreves sak for må være vanskelig å utnytte på tjenlig måte før de kan legges under jordskifte, og at et jordskifte kan bedre på forholdene.

Det er liten tvil om at situasjonen er utjenlig i dag. Beitedyrene kommer ned på fylkesvegen og inn på innmarka. Dette er til ulempe for grunneierne og for trafikantene. Også for dyreeierne er dette lite gunstig.

Flere av motpartene påpekte at det enkleste vil være at den enkelte gjerder inn egen innmark og eget tun, og at en jordskiftesak for å pålegge oppsett av sperregjerde som foreslått av rekvirentene er unødvendig. Retten synes ikke det en god løsning at den enkelte gjerder for seg. Dette vil ikke hindre at dyrene kommer ned på fylkesvegen, og trekke innover eller utover langs veien. Jordskifteretten vil dessuten anta at et sperregjerde på vestsida av fylkesvegen samlet sett vil gi en kortere gjerdestrekning enn om alle skal gjerde inn egen innmark, og at man med et fungerende sperregjerde kan la være å gjerde rundt egen innmark.

Det andre hovedvilkåret for at en sak skal fremmes for jordskifteretten, er at kostnadene og ulempene ved jordskiftet ikke må overstige nytten for den enkelte eiendom, jf. jordskifteloven § 3.

Ut fra de opplysninger som retten har fått vil oppsett av det brukte elektriske gjerdet til Elin Bakken koste fra ca. kr. 150 000,- til ca. kr. 250 000,-. Prosjektet har mulighet til å få tilskudd på kr. 150 000,- fra Fylkesmannen, dersom tilskuddsnivået fra 2012 opprettholdes. Dette innebærer at grunneierne kan få satt opp gjerdet uten kontantutlegg dersom arbeidet gjøres på dugnad. Settes arbeidet bort kommer man opp i en kostnad på kr. 100 000,-. I tillegg kommer kostnadene med jordskiftesaken, anslått til kr. 50 000,-.

Kostnadene med saken og oppsett av sperregjerdet kan altså komme opp i kr. 150 000,- totalt. Med om lag 20 berørte grunneiere på Djupvik, Hammerfall og Furnes kan det medføre et utlegg i snitt på kr. 7 500,- (enkelte vil ha større andel og får større kostnad, mens andre har mindre andel og betaler mindre), dersom dyreeierne ikke ilegges kostnader. Dessuten må man ta hensyn til det årlige vedlikeholdet med rydding av traseen, oppspenning og slakking av trådene.

Fordelene med et sperregjerde for motpartene er at de unngår beitedyr som gjør skade på innmark og hager, og som forstyrrer. Et sperregjerde vil også redusere behovet for å ha eget gjerde rundt innmark og tun.

Selv om det kan bli noen kostnader med oppsettet og noen kostnader/arbeid med vedlikeholdet i årene framover mener retten at motpartene her har muligheten til å få en løsning på gjerde-/beiteproblematikken til en meget overkommelig pris. Så lenge retten er av den oppfatning at eierne på Djupvik, Hammerfall og Furnes har plikt til å holde gjerde mot den felles beitestrekningen mener retten at fordelene med å sette opp et sperregjerde som foreslått av Odd Kvarsvik mfl. er større enn kostnadene og ulempene for disse eierne.

Retten vil derfor fremme saken.

Saken vil fortsette med fastsetting av gjerdetrase, fordeling av gjerdekostnader og forslag til

regler for oppsett og vedlikehold av gjerdet.

Etter dette har retten kommet til slik

slutning:

Sak nr. 1800-2012-0033 for Salten jordskifterett fremmes i henhold til kravet for å fastsette bestemmelser for gjerde over gårdene Djupvik, Hammerfall og Furnes i Sørfold kommune.

Retten hevet.
Røklund, 15.08.2013

Halvard Halvorsen
(sign.)

Lars Norum
(sign.)

Solveig Hanssen
(sign.)

RETTSMØTE

- Møtedag:** 14.02.2014.
Sted: Bodø.
Sak nr.: 1800-2012-0033 Furnes og Hammerfall.
- Saken gjelder:** Krav om sak etter jordskifteloven § 2 e felles tiltak – gjerdehold.
- Rettsens leder:** Jordskiftedommer Lars Norum.
- Meddommere:** Halvard Øivind Halvorsen, Skavmoen 15, 8250 ROGNAN
Solveig Oline Hanssen, Evensgård, 8255 RØKLAND.
- Saken er krevd av:** Odd Kvarsvik mfl.
- Til behandling:** Avslutning av saken.

Ingen av partene er kalt inn til dagens møte.

Følgende dokumenter ble framlagt:

31. Utskrift av e-post fra Sørfold kraftlag, sendt 16.08.2013.
32. Innkalling til befaring 08.10.2013, datert 02.09.2013.
33. Utskrift av e-post fra Anne P.M. Jensen mfl., datert 26.09.2013.
34. Utskrift av gjerdeskjønn på gården Djupvik, avholdt 27.10.1953, sak 8/1952 for Salten jordskifterett.

35. Brev fra retten til partene med utkast til gjerdebestemmelser med tilhørende kart, datert 22.11.2013.
36. Utskrift av e-post fra Gunnar Schjelderup, sendt 08.12.2013, vedlagt brev fra Fauske og Sørfold saueholdsforening, datert 07.12.2013.
37. Brev fra Ole Johan Larsen, datert 05.12.2013.
38. Brev fra Bjarne Kvitblik, datert 08.12.2013.
39. Utskrift av e-post fra Anne Myrvold Jensen, sendt 10.12.2013.
40. Brev fra retten til Odd Kvarsvik, datert 12.12.2013.
41. Brev fra retten til partene, datert 12.12.2013.
42. Brev fra Ulf Pedersen, datert 27.12.2013.
43. E-post fra Odd Kvarsvik, vedlagt brev angående saken, datert 20.12.2013, og oppsigelse av leieavtale, datert 20.12.2013.
44. Brev fra Anders Mathisen, datert 06.01.2014.
45. Brev fra Hans Reidar Hansen, datert 07.01.2014.
46. Brev fra Turid Henriksen, datert 07.01.2014.
47. Brev fra Jann Hegge, datert 06.01.2014.
48. Gjenpart av brev fra Odd Kvarsvik til Anne Myrvold Jensen, datert 08.10.2014.
49. Brev fra Johanne og Julius Johansen, datert 06.01.2014.
50. Brev fra Sigrid Johanne Hammerfall Olsen, datert 08.01.2014.
51. Brev fra Anne Myrvold Jensen, datert 07.01.2014, vedlagt gjenpart av brev fra Anne Myrvold Jensen til Odd Kvarsvik, datert 07.01.2014.
52. Brev fra Ole Johan Larsen, datert 07.01.2014.
53. Brev fra Rune Eliassen, datert 07.01.2014.
54. Utskrift av e-post fra Svein-Arne Hansen, sendt 09.01.2014.
55. Utskrift av e-post fra John Andreas Hansen, sendt 10.01.2014.

Retten avsa slik

kjennelse:

Denne saken ble fremmet ved vedtak fattet 15.08.2013.

Etter vedtaket ble traseen for sperregjerdet befart den 08.10.2013, og deretter lagt inn på kart. Kostnadene med å sette opp gjerdet er vurdert på nytt og fordelt mellom eierne. På gårdene Furnes og Hammerfall fordeles gjerdeplikten etter matrikkelskylda til eiendommene, mens den på gården Djupvik fordeles etter gjerdeskjønn fra 1953 og antall meter over hver teig fra Storelva til Hammarfallbruddet.

Retten har sendt ut utkast til gjerdebestemmelser med kart til partene i brev datert 22.11.2013. Partene har fått anledning til å kommentere utkastet i 2 runder. Grunneierne som gjerdet går over har kommet med mange innspill, og det store flertallet av eierne går imot at gjerdet settes opp. Hovedargumentet mot gjerdeordningen er at kostnadene ikke står i forhold til nytten, spesielt når Odd Kvarsvik legger ned drifta si.

Kostnadene med oppsettet av sperregjerdet er justert opp til kr. 356 310,- eksklusive merverdiavgift (med merverdiavgift blir beløpet kr. 445 388,-). Det er mulig å få dekket inn til 50 % av disse utgiftene etter ordningen "Tilskudd til tiltak i beiteområder".

Forutsetter man fullt tilslag på søknad om tilskudd vil likevel to eiere på Djupvik få kostnader på over kr. 25 000,-, og fire eiere på Hammarfall kostnader på over kr. 20 000,-.

To eiere på Furnes får kostnader på over kr. 10 000,-.

Jordskifteretten har i sitt fremmingsvedtak vurdert det slik at de berørte eiere på Djupvik, Hammarfall og Furnes har gjerdeplikt mot det felles beiteområdet i fjellområdet mellom Fauskeidet og Valnesfjord/Røsvikdalen. Selv om eierne av de gamle landbruks-eiendommene i utgangspunktet har gjerdeplikt må retten under sakens gang vurdere om nytten av å sette opp det foreslåtte sperregjerdet står i forhold til kostnadene og ulempene. De nye opplysningene om økte kostnader og nedlegging av drifta til Odd Kvarsvik har etter hvert gitt retten et annet syn på saken. Slik retten ser det nå vil kostnadene med å sette opp sperregjerdet som planlagt ikke stå i forhold til nytten. Retten skal da avvise saken, jf. jordskifteloven § 3 og jordskifteloven § 14, 2 ledd.

I følge partenes forklaringer er det kun sauene til Odd Kvarsvik som har kommet ned på innmarkene på Hammarfall og Furnes. Når disse sauene tas ut vil behovet for gjerde reduseres kraftig, eller bli helt borte. Det blir da urimelig å pålegge grunneiere på Djupvik, Hammarfall og Furnes forholdsvis store utgifter og forpliktelser fordi det kan tenkes at nye flokker trekker inn i området. Bestemmelser som vedtas av jordskifteretten må gå ut på å løse konkrete og aktuelle problemer med utnyttelse av eiendommene. I dette tilfellet er det sannsynlig at problemet, i alle fall i de første årene, er løst når Odd Kvarsvik selger sauebesetningen sin.

Retten har derfor kommet til at vedtaket om å fremme saken må gjøres om. Slik situasjonen er for tiden er det ikke grunnlag for å tvinge gjennom oppsett av gjerde som foreslått. Retten avviser derfor kravet fra medlemmer i Fauske og Sørfold saueholdsforening om oppsett av gjerde over Djupvik, Hammarfall og Furnes.

Etter dette har retten enstemmig kommet til slik

slutning:

Sak nr. 1800-2012-0033 for Salten jordskifterett avvises.

Diverse bestemmelser

Jordskiftekostnadene

I forbindelse med jordskiftesak skal det kreves inn gebyrer og påløpte kostnader i henhold til reglene i jordskifteloven § 74.

Gebyr ved avvisning av sak:	kr.	1 720,-
Godtgjørelse til meddommerne:	kr.	4971.90,-
Sum jordskiftekostnader:	kr.	6691.90,-

Saken er avvist. Kravet om jordskifte var ikke "heilt grunnlaust", jf. jordskifteloven § 75, men i dette tilfelle mener retten likevel det er rimelig at rekvirentene dekker kostnadene.

Fauske og Sørfold saueholdsforening har allerede betalt inn kr. 4 300,- i grunngebyr i saken, som går i fratregg fra det som skal betales.

Fauske og Sørfold saueholdsforening er dermed skyldig kr. 2391.90,-.

Det pålagte beløp forfaller til betaling én måned fra forkynningsdatoen. Avgjørelsen om jordskiftecostnadene kan ankes. Ankefristen er én måned regnet fra forkynningsdatoen.

Forkynning og avslutning av saken

Forkynning skjer etter reglene for postforkynning. Saken avsluttes i dette møtet. Fristen for anke er én måned regnet fra forkynningsdatoen. Reglene om anke vedlegges forkynningen.

Retten hevet.
Bodø, 14.02.2014

Halvard Halvorsen
(sign.)

Lars Norum
(sign.)

Solveig Hanssen
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: